

BIULETYN BAŁTYCKI

W I L B I

Nr. Wilno, dnia 14 listopada 1932 r. 84.

LOTWA.

Kronika: 1. Antypolskie wystąpienie urzędówki. 2. Odwołanie posła Arciszewskiego. 3. Odwołanie delegacji z Moskwy. 4. Działalność ks. Ławrynowicza w ujęciu „Naszego Głosu”. 5. Nowe podatki. 6. Wyjazd delegacji łotewskiej do Tallina. 7. Czternastolecie niezawisłości Polski w Rydze.

ESTONJA.

Kronika: 1. Sfery gospodarcze za obniżeniem kursu korony. 2. Zadłużenie rolników. 3. Ilość ludności Tallina. 4. Estończycy zagranicą. 5. Eksport artykułów rolnych. 6. Ruch osobowy i towarowy przez Wąlk. 7. Zmniejszenie się eksportu bekonów do Anglii. 8. Sprawa obniżenia procentów kredytowych przez Bank Rolny. 9. Sprawa handlu zamiennego między Estonją a Grecją. 10. Stypendjum m. Tallina. 11. Państwowe zakupy zboża. 12. Zmniejszenie się dochodów państwowych. 13. Wzrost eksportu wędzonych kilek do Niemiec. 14. Stan Banku Estońskiego.

FINLANDJA.

Kronika: 1. Ratyfikacja niemiecko-fińskiego traktatu handlowego. 2. 11-lecie politechniki w Helsingforsie.

--§--

LOTWA: 1. Antypolskie wystąpienie urzędówki. „Brihva Zeme” /257.XI.32/ w art. p.t. „Polonizatorzy przy pracy” ostro występuje przeciwko ludności polskiej w Letgalji: Na zebraniu polskim, jakie się odbyło niedawno w Predajni/pow. ilłkukszański/rzucono m.in. hasło „kto nie umie po polsku, niech jedzie do Kurlandji i Liwonji”. Hasło to skierowane było przeciwko nastrojonym państwowo nauczycielom, urzędnikom i działaczom społecznym w pow. ilłkukszańskim. Wypływa stąd wniosek, że kampanja polonizatorska, która po zeszłorocznych rewelacjach pozornie przycichła, rozpoczyna się nanowo. Stwierdza to zresztą list posła Łapińskiego do dyrektora państwowej szkoły średniej w Krasławiu. W liście tym obraźliwym dla szkoły poseł Łapiński występuje w roli administratora, dając wskazówki i żądając wyjaśnień od kierownictwa szkoły. Oczywiście odpowiedzi na list nie będzie. Inaczej zresztą być nie może. M-stwo Oświaty będzie musiało zająć w tej sprawie zdecydowane stanowisko i znaleźć sposoby zabezpieczenia państwowo nastrojonych nauczycieli przed niezasłużonymi napaściami i denuncjacjami. Podobnie M-stwo Spraw Wom. znajdzie sposoby izolowania strefy pogranicznej od antypaństwowych elementów, które za parawanikiem różnych legalnych organizacji w dalszym ciągu zakłócają spokój, nie chcąc się wyrzec swych polonizatorskich dążeń.

2. Odwołanie posła Arciszewskiego. „Pehdeja Brihdi” /257.XI.32/: W tych dniach p. Arciszewski, dotychczasowy poseł polski w Rydze przeniesiony został do Rumunji. Poseł Arciszewski w ciągu przeszło 3-letniego swego pobytu w Rydze zdobył w społeczeństwie łotewskim wiele sympatji. Sprawa jego następcy nie została jeszcze rozstrzygnięta.

3. Odwołanie delegacji z Moskwy. „Pehdeja Brihdi” /257.XI.32/: Gabinet Ministrów na posiedzeniu swem z 11 listopada uchwalił odwołać z Moskwy delegację, prowadzącą rokowania handlowe z Rosją. Odwołanie delegacji stoi w związku z potrzebą narady z rządem i otrzymania nowych instrukcyj. Rokowania z Sowiekami będą kontynuowane w Rydze.

4. Działalność ks. Ławrynowicza w ujęciu „Naszego Głosu”. „Nasz Głos” /131.XI.32/ w art. p.t. „Donosicielstwo” ostro krytykuje działalność ks. Ławrynowicza, który przed paru tygodniami wniósł na ręce ministra Oświaty Kenin-sza skargę na wydział szkolny Magistratu dyneburskiego za dokonany, nieprawny w jego mniemaniu, wybór nauczyciela. Zdaniem „Naszego Głosu” ks. Ławrynowicz jest donosicielem i renegatem.-

5. N o w e p o d a t k i . "Siegodnia" /315.XI.32/: Dnia 13 listopada Gabinet Ministrów uchwalił ustawę o wprowadzeniu podatku kryzysowego od rozrywek i przedstawień. Podatek ma wynosić 30% istniejącego już podatku od rozrywek na rzecz samorządu. Dochody z tego tytułu wynieść mają 500 tys. złatów, które zamierza się użyć na walkę z bezrobociem. Nowa ustawa wywołała wielkie poruszenie wśród właścicieli kin. Grożą oni, że zamkną swe przedsiębiorstwa.

6. W y j a z d d e l e g a c j i ł o t e w s k i e j d o T a l l i n a . "Siegodnia" /315.XI.32/: Z ramienia ryskiego t-stwa zbliżenia łotewsko-estońskiego udać się ma do Tallina delegacja ekonomiczna dla rozpatrzenia całego szeregu spraw, związanych z ekonomicznym zbliżeniem między Łotwą a Estonją.

7. 14 - l e c i e n i e z a w i s ł o ś c i P o l s k i w R y d z e . "Siegodnia" /315.XI.32/: W Rydze uroczystie obchodzono 14-lecie niepodległości Polski. Odpowiednia akademja odbyła się przy udziale całego szeregu dyplomatów, dostojników państwowych oraz licznym napływie publiczności.

ESTONJA.1. S f e r y g o s p o d a r c z e z a o b n i ż e n i e m k u r s u k o r o n y . "Siegodnia" /315.XI.32/: Sekcja badania sytuacji w rolnictwie przy Izbie Rolniczej przyjęła rezolucję z żądaniem przewartościowania waluty estońskiej i uregulowania ceł.

2. Z a d ł u ż e n i e r o l n i k ó w . "Rev.Ztg." /256.XI.32/: Ogólna suma długów rolników wynosi 66 milj. koron.

według kategorii	Liczba gospodarstw
zadłużenie od 10.000 kor.	360
" " 5.000 "	1.500

70% gospodarstw jest zadłużonych do 2 tys. koron i 25% do 500 kor.

25% rolników oświadczyło, że czeka pomocy państwowej na pokrycie swych długów.

3. I l o ś ć l u d n o ś c i T a l l i n a . "Rev.Ztg." /255.XI.32/: Ilość mieszkańców w Tallinie do 1 listopada wyniosła 134680 osób /w tem 59707 mężczyzn, 74973 kobiet/:

Estończycy	-	49.050	mężczyzn;	60.573	kobiet
Niemcy	-	3.114	"	4.814	"
Rosjanie	-	2.703	"	4.282	"
Żydzi	-	929	"	950	"
Łotysze	-	223	"	364	"
Polacy	-	199	"	315	"
Finnowie	-	74	"	177	"
Szwedzi	-	329	"	508	" i t. d.

4. E s t o Ń c z y c y z a g r a n i c ą . "Päewaleht" /307.XI.32/: Estońskie pismo w Ameryce "Meie Tee" podaje wiadomości o Estończykach w Kanadzie i St. Zjedn. Ameryki Północnej:

Estończycy w Kanadzie: w Montrealu zamieszkuje 20 Estończyków; w Bostonie /U.S.A./ w 1925 r. - 26; w Waszyngtonie /U.S.A./ - 100 i w Baltimore /U.S.A./ mieszka 18 rodzin estońskich.

5. E k s p o r t a r t y k u ł ó w r o l n y c h . "Vaba Maa" /265.XI.32/: Porównując eksport obecny z eksportem z 1930 r. zauważa się wielką różnicę. Obliczenia bowiem wykazują, że dochody płynące z eksportu masła i jaj zmniejszyły się o 53%, mięsa o 20%, lnu o 77%, kartofli o 34% i materiałów leśnych o 81%.

6. R u c h o s o b o w y i t o w a r o w y p r z e z W a ł k . "Vaba Maa" /265.XI.32/: W październiku, jak podaje zarząd stacji Wałk, przybyło z zagranicy 1422 podróżnych i 26 wagonów, zawierających 93597 kg. towaru. W tymże miesiącu wyjechało 1560 podróżnych i 83 wagonów z 966246 kg. towaru. Tranzyt rosyjski zagranicę zwiększył się o 3300 kg.

7. Zmniejszenie się eksportu bekonów do Anglii. "Vaba Maa" /264.XI.32/: M.S.Z. otrzymało z Londynu depezę, w której attaché estoński W.Rand powiadamia, że Anglja postanowiła ograniczyć import mięsa na przeciąg 2 mies. Należy się więc spodziewać, że eksport bekonów z Estonji zmniejszy się o 20%.
8. Sprawa obniżenia procentów kredytowych przez Bank Rolny. "Vaba Maa" /264.XI.32/: M-stwo Rolnictwa wysunęło projekt obniżenia stopy procentowej od kredytów udzielanych przez Bank Rolny. Dotychczas Bank Rolny pobierał od kredytów I,II,III i V serji - 6%, od IV - 4%, od VI - 8%. Według nowego projektu od I,II,III i V serji będą pobierane 4%, od IV zaś 2%.
9. Sprawa handlu zamiennego między Estonją a Grecją. "Vaba Maa" /264.XI.32/: Do Tallina przybył kupiec grecki Papadatos, by przeprowadzić rokowania w sprawie handlu zamiennego między Estonją a Grecją. Papadatos przywiózł ze sobą próbki tytoniu. Obecnie toczą się układy, jakie towary Grecja ma zamiar sprowadzać z Estonji wzamian za swój tytoń. Przepuszczalnie będą niemi wyroby włókiennicze i materiały drzewne.
10. Stypendjum m. Tallina. "Vaba Maa" /264.XI.32/: Senat uniwersytetu dorpackiego postanowił ogłosić "Stypendjum m. Tallina z okazji 300-lecia dorpackiego uniwersytetu". Stypendjum to wynosi 90 koron miesięcznie. Będzie się ono zmieniało zależnie od zmian pensyj urzędniczych. Stypendjum przysługiwać będzie każdemu obywatelowi Republiki Estońskiej, przyczem mieszkańcy Tallina będą mieli pierwszeństwo.
11. Państwowe zakupy zboża. "Vaba Maa" /263.XI.32/: Zarząd państwowego monopolu zbożowego zakupił do 3 listopada 12400 tonn zboża, za które wypłacił 110500 kor. w gotówce i obligacjach 65215 kor. Wynika więc, że rolnicy otrzymali 60 należności w gotówce.
12. Zmniejszenie się dochodów państw. "Vaba Maa" /263.XI.32/: W październiku wpłynęło do kasy państwowej 5044000 kor.; w r.ub. w październiku dochody wynosiły 6258000 czyli o 19,4% więcej. Dochody zmniejszyły się z: opłat stemplowych o 19%, ceł o 21%, akcyz o 15%, monop.spir. o 12%, kolei państw. o 15%, z poczt, telegr i telefonów o 10%.
13. Wzrost eksportu wędzonych kilek do Niemiec. "Vaba Maa" /263.XI.32/: W ciągu ostatnich tygodni m.b. dało się zauważyć znaczne zwiększenie się eksportu wędzonych kilek do Niemiec. Kilka tygodni przedtem wywieziono do Niemiec tylko 5000 kg.kilek, w początkach zaś listopada 16000 kg. Eksport wędzonych kilek będzie trwał dopóki morze nie pokryje się lodem.
14. Stan Banku Estońskiego. "Rev.Ztg." /257.XI.32/.
	31.X.	23.X	w milj.kor.	31.X.	23.X.
złoto	11,48	11,48	banknoty	32,94	33,58
dewizy	6,95	6,98	wkłady	11,46	9,95
pożyczki	22,92	22,48	pokrycia	41,51%	42,42%.
- FIELANDJA.1.Ratyfikacja niemiecko-fińskiego traktatu handlowego. "Siegodnia" /315.XI.32/: Parlament fiński ratyfikował fińsko-niemiecki traktat handlowy.
2. 11-lecie politechniki w Helsingforsie. "Vaba Maa" /265.XI.32/: 5 listopada studenci politechniki w Helsingforsie obchodzili 11-lecie swej uczelni. Na tę uroczystość zostali zaproszeni również studenci estońscy.

B7